

Presenting a Model for Developing Child-friendly Urban Spaces with an Emphasis on Play and Sports (Case of: Alborz Province)

Vahid Afshoon¹, Mostafa Afshari^{2*}, Lena Motalebi³

1. Ph.D. Candidate in Sports Management, Department of Physical Education, Shoushtar Branch, Islamic University, Shushtar, Iran.
2. Assistant Professor, Department of Physical Education, Research Institute of Physical Education and Sport Sciences, Ministry of Science, Tehran, Iran.
3. Assistant Professor, Department of Physical Education, Shushtar Branch, Islamic Azad University, Shoushtar, Iran.

OPEN ACCESS

Article type: Research Article

***Correspondence:** Mostafa Afshari
afshari.ua@gmail.com

Received: October 7, 2024

Accepted: February 17, 2025

Published: Winter 2025

Citation: Afshoon, V., Afshari, M., Motagebi, L. (2025). Presenting a Model for Developing Child-friendly Urban Spaces with an Emphasis on Play and Sports (Case of: Alborz Province). *Journal of Management and Sustainable Development Studies*, 4(4), 277-301.

Publisher's Note: MSDS stays neutral with regard to jurisdictional claims in published material and institutional affiliations.

Copyright: © 2025 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Abstract: This research was conducted to present a model for developing child-friendly urban spaces with an emphasis on play and sports in Alborz Province. It is applied in terms of purpose and descriptive-analytical in terms of method. The statistical population included professors, experts, and specialists active in sports management and children's sports specialists, as well as professors in urban planning and development in Alborz Province. Power Sample and SPSS software were used to estimate the sample size. The statistical population of the research included 120 professors, experts, and specialists active in sports management and children's sports, as well as professors in urban planning and development in Alborz Province. The sampling method was purposive (judgmental), and PLS test and factor analysis were used to analyze the data. The results showed that the pivotal factor can strengthen strategies in strengthening a child-friendly city. The development of child-friendly urban spaces with an emphasis on play and sports not only improves the quality of life of children but is also recognized as one of the important indicators in achieving sustainable urban development goals. Strategies also affect the outcomes of child-friendly city development. In general, a desirable urban space should be provided for the upbringing and enjoyment of children.

Keywords: Urban Spaces, Child-friendly City, Play and Sports, Sustainable Urban Development.

DOI: [10.71572/msds.2025.1195583](https://doi.org/10.71572/msds.2025.1195583)

Extended Abstract

Introduction

The growth of urban populations and increased migration to cities have led to uncontrolled expansion of urban areas, a decline in human well-

being, a move towards suburbanization, and the emergence of many problems for various urban managers, especially in developing countries (Baderam & Bordbar, 2020). Also, the population of urban children is increasing rapidly, and there is a growing interest in promoting child-friendly cities and communities. Accordingly, UNICEF has created a framework for building child-friendly cities and communities (Chan, 2021). One of the most important requirements for sustainable urban development is to improve the quality of life of all human groups (Pourshahabi et al., 2018), and urban planning truly achieves the goals of a desirable city when the desires and needs of all citizens are taken into account, taking into account age requirements.

Today, many children live in extreme poverty and high-risk neighborhoods, which are among the most vulnerable groups in society. However, they are the link between past and future generations. Accordingly, planning for the sustainability of the neighborhood as the first public place for children's interactive experiences, within the framework of the child-friendly city approach, can provide an opportunity for all children to fulfill their desires (Taefinasrabadi et al., 2021). Ensuring a bright future for a society depends on the proper development and upbringing of children, and children are considered the factor that connects past and future generations in every society and are responsible for the transmission of traditions, cultures, beliefs and convictions, etc. in every society. Also, creating a suitable environment for the development of children can pave the way for ensuring the social health of the next generation. A city that does not pay attention to its children has not paid attention to its past, present, and future generations (Tahmasebi Zadeh, 2017).

Because in developed countries and from the researchers' perspective, creating a child-friendly city where the importance of play for the cognitive, social, physical and emotional development of children is known is essential, but in Iran, attention to children's play and recreational sports does not have a proper place and is not seen in urban development programs, and there is no appropriate guide for creating and developing a child-friendly city based on play and sports. Therefore, this research seeks to answer the question of what is the pattern of developing child-friendly urban spaces based on play and sports?

Theoretical framework

Child-friendly city is one of the urban planning theories, in line with allocating citizenship rights to children and addressing their demands and needs, with the aim of creating an opportunity for children to shape or change their surrounding environment (Taefinasrabadi et al., 2021). Therefore, a child-friendly city is a city that has a development system based on children's rights through the integration of government commitments and resources (Rahimi & Sharokeyan, 2019). The process of child-friendly city design and planning is a new process that was first proposed in 1998 by the Italian Ministry of the Environment in the city of Fano. Also, for the first time in 2007, the "City of Bendigo" in Australia was introduced and recognized by UNICEF as a "Child-Friendly City" and the first city that had all the aspects and characteristics of a child-friendly city from the point of view of UNICEF (Rahimi & Sharokeyan, 2019).

Sustainable development is a multidimensional concept that encompasses three main pillars: environmental, social, and economic. In this regard, child-friendly cities, as part of sustainable urban development strategies, strive to provide better conditions for the growth and development of the next generation by creating safe, dynamic spaces that are tailored to the needs of children. According to research, creating urban spaces where children can play and exercise has a direct impact on increasing social vitality, reducing psychological trauma, and strengthening social

solidarity (Gill, 2019). Also, the presence of children in urban spaces and the possibility of their interaction with the surrounding environment helps to create a sense of social belonging and foster their responsibility towards society and the environment. One of the most important aspects of sustainable development is reducing social inequalities and ensuring fair access of citizens to public spaces. In this regard, creating play and sports spaces in urban environments not only improves children's physical and mental health, but also provides an opportunity for their active social participation (Carroll et al., 2015). On the other hand, child-friendly cities, designed in accordance with the principles of sustainable development, emphasize reducing the environmental impacts of unbalanced urbanization. Using sustainable materials, developing urban green spaces, reducing noise pollution, and creating safe walking and cycling paths for children are among the measures that can be used in line with sustainable urban development (Adams et al., 2019).

Methodology

This research used a qualitative approach in the conceptual model design phase and a quantitative approach in the model explanation phase. The statistical population of the qualitative part of the research includes 20 professors, experts, specialists, and expert professors active in the field of sports management and children's sports specialists, as well as professors in the field of urban planning and development in the city of Karaj. The statistical population of the quantitative part of the research is 120 people with a larger coverage than the statistical population of the qualitative part. Power Sample SPSS software was used to estimate the sample size. Considering the objectives and hypotheses of the research as well as the assumptions related to probability sampling (confidence level, test power, effect size, and number of variables involved in the analysis), the statistical sample size of the research for this region is estimated to be 120 people. In this study, in order to obtain a research sample in relation to the statistical population, in selecting samples for interviews, attention should be paid to the issue of obtaining key and important individuals in the form of theoretical logic. Sampling method: The sampling method is also purposeful (judgmental). Purposeful sampling is a type of sampling acceptable for specific situations. In this study, Power Sample and SPSS software were used to estimate the sample size, and PLS and factor analysis were used to analyze the data.

Discussion and Results

How children participate in sports and physical activities is a complex issue that involves many factors. What space and facilities children use for sports and physical activities and how they do it requires examining all factors that are manifested in the form of causal factors, contextual and enabling factors, intervening factors, management strategies, and outcomes of developing child-friendly urban spaces. Given that children are the future builders of society, their physical and mental health is of great importance. In the present study, 21 pivotal codes were obtained from the analysis of qualitative data. These pivotal codes were categorized into 5 selected categories of causal, contextual, intervening, strategies, and outcomes. "Causal categories" cause the creation and development of the pivotal phenomenon. Based on the findings from the interviews with the participants, five categories were identified as causal categories: economic, social, political and managerial, health, and personal and family. Regarding the causal factors, the interviewees believe that inflation, lack of income, and difficult economic conditions in the household, and the involvement of parents in work, there will not be enough time and source of income for parents and children to be present in play areas, which has led to the decrease in the presence of children

in the community and play spaces, and the authorities do not pay enough attention to this issue. This can lead to insufficient supervision by the authorities and inattention to issues related to children.

Conclusion

In the concept of "consequences affecting the development of a child-friendly urban space", based on the analyses and results, physical, psychological, educational, social, and environmental consequences were extracted, which shows that paying attention to spaces dedicated to play and creating movement in children can, in addition to creating mental vitality in them, increase physical mobility and reduce disorders such as obesity and skeletal deformity.

Contribution of authors

All authors have participated in this research in equal proportion.

Ethical approval

Written informed consent was obtained from the individuals for their anonymized information to be published in this article.

Conflict of interest

No conflicts of interest are declared by the authors.

مطالعات مدیریت و توسعه پایدار

سال چهارم، شماره چهارم، زمستان ۱۴۰۳ - صفحه ۳۰۱-۲۷۷

Homepage: <https://sanad.iau.ir/journal/msds> - eISSN: 2783-4395

ارائه الگوی توسعه فضاهای شهری دوستدار کودک با تأکید بر بازی و ورزش (مورد مطالعه: استان البرز)

وحید افشون^۱، مصطفی افشاری^{۲*}، لنا مطلبی^۳

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه تربیت بدنی، واحد شوشتر، دانشگاه اسلامی، شوشتر، ایران.

۲. استادیار گروه تربیت بدنی، پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی وزارت علوم، تهران، ایران.

۳. استادیار گروه تربیت بدنی، واحد شوشتر، دانشگاه آزاد اسلامی، شوشتر، ایران.

چکیده: این پژوهش با هدف ارائه الگوی توسعه فضاهای شهری دوستدار کودک با تأکید بر بازی و ورزش در استان البرز انجام شده و از لحاظ هدف، کاربردی و از نظر روش، توصیفی-تحلیلی است. جامعه آماری شامل اساتید، کارشناسان و متخصصان و فعالان در حوزه مدیریت ورزشی و متخصصین ورزش کودکان و همچنین اساتید رشته برنامه‌ریزی و توسعه شهری در استان البرز صورت گرفت. به منظور برآورد حجم نمونه، از نرم‌افزارهای Power Sample و SPSS استفاده گردید. جامعه آماری پژوهش شامل ۱۲۰ نفر از اساتید، کارشناسان و متخصصان فعال در حوزه مدیریت ورزشی و ورزش کودکان و همچنین اساتید رشته برنامه‌ریزی و توسعه شهری در استان البرز می‌باشد. شیوه نمونه‌گیری به صورت هدفمند (قضاوتی) بوده و از آزمون PLS و تحلیل عاملی برای تحلیل داده‌ها استفاده شده است. نتایج نشان داد عامل محوری می‌تواند موجب تقویت راهبردها در تقویت شهر دوستدار کودک گردد. توسعه فضاهای شهری دوستدار کودک با تأکید بر بازی و ورزش، نه تنها بر بهبود کیفیت زندگی کودکان اثرگذار است، بلکه به عنوان یکی از شاخص‌های مهم در دستیابی به اهداف توسعه پایدار شهری شناخته می‌شود. همچنین، راهبردها نیز بر پیامدهای توسعه شهر دوستدار کودک تأثیرگذارند. به طور کلی یک فضای شهری مطلوب می‌بایست برای تربیت و لذت کودک فراهم شود.

واژگان کلیدی: فضاهای شهری، شهر دوستدار کودک، بازی و ورزش، توسعه پایدار شهری.

DOI: [10.71572/msds.2025.1195583](https://doi.org/10.71572/msds.2025.1195583)

دسترسی آزاد

نوع مقاله: مقاله پژوهشی

*نویسنده مسئول: مصطفی افشاری

afshari.ua@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۷/۱۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۲۹

تاریخ انتشار: زمستان ۱۴۰۳

استناد: افشون، وحید. افشاری، مصطفی. مطلبی، لنا. (۱۴۰۳). ارائه الگوی توسعه فضاهای شهری دوستدار کودک با تأکید بر بازی و ورزش (مورد مطالعه: استان البرز). فصلنامه مطالعات مدیریت و توسعه پایدار، ۴(۴)، ۲۷۷-۳۰۱.

یادداشت ناشر: MSDS درخصوص ادعاهای قضایی در مطالب منتشر شده و وابستگی‌های سازمانی بی‌طرف می‌ماند.

© 2025 by the authors.

Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

مقدمه

رشد جمعیت شهرنشین و افزایش مهاجرت به شهرها، منجر به توسعه غیر قابل کنترل نواحی شهری، کاهش سطح رفاه انسانی، نیل به سمت حومه نشینی و بروز مشکلات فراوان برای مدیران مختلف شهری به ویژه در کشورهای در حال توسعه شده است (Baderam & Bordbar, 2020). همچنین، جمعیت کودکان شهری به

سرعت در حال افزایش است و علاقه فزاینده‌ای به ترویج شهرها و جوامع دوست‌دار کودک وجود دارد. بر این اساس یونیسف^۱ چارچوبی برای ساختن شهرها و جوامع دوست‌دار کودک را ایجاد کرده است (Chan, 2021). یکی از مهم‌ترین الزامات توسعه پایدار شهری، بهبود کیفیت زندگی تمام گروه‌های انسانی است (Pourshahabi et al., 2018) و برنامه‌ریزی شهری هنگامی به معنای واقعی به اهداف شهر مطلوب نائل می‌شود که خواسته‌ها و نیازهای تمام شهروندان با توجه به اقتضای سنی مورد توجه قرار گیرد. امروزه بیش از یک سوم جمعیت دنیا زیر ۲۱ سال سن دارند و قسمت با اهمیتی از جمعیت شهری را ایجاد کرده‌اند. این در حالی است که ماده یک اعلامیه جهانی حقوق کودک، کودک را شخصی می‌داند که از ۲۱ سال کمتر سن داشته باشد. پس کودکان و نوجوانان به عنوان اعضای جامعه با مجموعه‌ای از خواسته‌ها و نیازهای خاص خود، استفاده‌کنندگان محیط ساختگی می‌باشند (Wood et al., 2019). امروزه مفهوم توسعه پایدار در برنامه‌ریزی شهری به عنوان یکی از ارکان اساسی برای بهبود کیفیت زندگی شهروندان مطرح شده است. این مفهوم بر ایجاد محیط‌هایی تأکید دارد که ضمن حفظ منابع طبیعی و به حداقل رساندن تأثیرات زیست‌محیطی، رفاه اجتماعی و اقتصادی شهروندان را نیز تضمین کند. در این میان، توسعه فضاهای شهری دوست‌دار کودک به‌ویژه با تأکید بر بازی و ورزش، ازجمله راهکارهایی است که می‌تواند به تحقق توسعه پایدار شهری کمک کند. شهرهای دوست‌دار کودک^۲ با فراهم‌سازی فضاهای ایمن و متناسب با نیازهای کودکان، نه تنها سلامت جسمی و روانی آن‌ها را تضمین می‌کنند، بلکه به پرورش شهروندانی آگاه و متعهد نسبت به محیط‌زیست و جامعه کمک می‌نمایند (Saeed Abadi, 2012). امروزه بسیاری از کودکان در فقر شدید و محله‌های پرخطر زندگی می‌کنند که از آسیب‌پذیرترین گروه‌های جامعه هستند. با این حال، آنها رابط بین نسل‌های گذشته و آینده هستند. بر این اساس، برنامه‌ریزی برای پایداری محله به عنوان اولین مکان عمومی برای تجارب تعاملی کودکان، در چارچوب رویکرد شهر دوست‌دار کودک می‌تواند فرصتی را برای همه کودکان فراهم کند تا خواسته‌های خود را برآورده کنند (Taefinasrabadi et al., 2021). تأمین آینده روشن یک جامعه در گرو رشد و تربیت صحیح کودکان است و کودکان عامل پیوند نسل‌های گذشته و آینده در هر جامعه محسوب می‌شوند و انتقال سنت‌ها، فرهنگ‌ها، اعتقادات و باورها و ... در هر جامعه از بر عهده دارند. همچنین، ایجاد محیطی مناسب برای رشد کودک می‌تواند زمینه ساز تأمین سلامت اجتماعی نسل بعد باشد. شهری که به کودکان خود توجه نکند، به نسل گذشته، موجود و آینده خود توجه نکرده است (Tahmasebi Zadeh, 2017).

تاکنون در کشور ما کودکان و نوجوانان در فرآیند برنامه‌ریزی، علیرغم دغدغه طراحان و برنامه‌ریزان در بهبود کیفیت‌های محیطی با مشارکت مردم (و سهم بزرگ کودکان و نوجوانان از جمعیت) نادیده گرفته شده‌اند. این در حالی است که نوجوانان در مقایسه با سایر گروه‌ها، حساس‌تر، آسیب‌پذیرتر و دچار فشار روانی عمیق‌تری هستند و مشارکت آنها در فعالیتهای فراغتی از اهمیت زیادی برخوردار است؛ زیرا آنان در سنی قرار دارند که علاقه‌مندی بسیاری به تکیه بر رابطه‌های دوستی در زمان استراحت داشته و همیشه به دنبال وفق، ارتباط و گذران وقت با دوستانشان می‌باشند تا

^۱ UNICEF

^۲ Child Friendly Cities

بتوانند بیشتر درباره خود و نقش و ارزش‌شان در جامعه بیاموزند (Moayyedfar & Safaie, 2019). از سویی دیگر مشکلات ناشی از افزایش شهرنشینی و همچنین دگرگونی فعالیت کودکان، موجب فاصله گرفتن این قشر جامعه از فضاهای بازی شهری شده است (Chen et al., 2020). پس کودکان به عنوان یکی از اقشار آسیب‌پذیر جامعه که آینده‌ساز اجتماع هستند باید در برنامه ریزی‌های شهری هرچه بیشتر دخیل باشند (Baderam & Bordbar, 2020).

نابسامان بودن فضاهای شهری و عدم انطباق آنها با نیازها و خواسته‌های کودکان، سبب تغییر در الگوهای فعالیتی آنها، روی آوردن به بازی‌های کامپیوتری، عدم استقبال از تحرک و جابه جایی و در نهایت بروز عارضه‌های جسمی و سلامت نظیر چاقی شده است؛ لذا ساماندهی و مناسب‌سازی فضاهای شهر مطابق با نیازهای آنها در واقع بازگرداندن این گروه مهم اجتماع به زندگی اجتماعی و فعالیت دوباره است (Ghasemnejad, 2009).

مشکلی که غالباً در مناطق شهری رخ می‌دهد، انتقال کاربری فضاهای مختص ایجاد پارک و شهر بازی برای جامعه و خصوصاً کودکان به ساختمان سازی است (Ali & Aliah, 2020). همچنین، فضاهای عمومی شهرها بر اساس اصول و معیارهای استفاده بزرگ‌سالان شکل گرفته است و اغلب فضاهای شهری، عمدتاً فاقد کیفیت برای استفاده کودکان و به دور از مشخصه‌های یک شهر دوست‌دار کودک می‌باشند (Moayyedfar & Safaie, 2019). شهر دوست‌دار کودک محیطی است که در آن کودکان، خواسته‌های خود را بیان کرده و بر مسائل مربوط به خودشان بتوانند تأثیرگذار باشند. هدف از رهیافت شهر دوست‌دار کودک و یا طراحی شهر برای کودک، ضمانت حقوق کودکان در زمینه‌های مختلف شهری است (Nan, 2020). شهر دوست‌دار کودک می‌تواند به عنوان یک واحد آموزشی عمل کند که پتانسیل کودکان را تسهیل و توانمند سازد تا کودکان بتوانند رشد و توسعه پیدا کنند و از اعمال خشونت آمیز و تبعیض محافظت شوند (Agong & Hariri, 2016). مفهوم شهر دوست‌دار کودک، به این معنی است که دولتمردان چگونه این شهرها را بر اساس علائق کودکان اداره می‌کنند (Nam & Nam, 2018) و نیز به شهرهایی گفته می‌شود که در آنها حقوق اساسی کودکان مانند سلامت، حمل و نقل، حمایت، آموزش و فرهنگ رعایت می‌شود (Adams et al., 2019). تحقیق در حوزه شهرهای دوست‌دار کودک، به ویژه در اروپا، از سال‌های ۱۹۸۰ به بعد مورد توجه قرار گرفت. عمده این تحقیقات در راستای دادن حق شهروندی به بچه‌ها و رسیدگی به خواسته‌ها و نیازهای آنها بود (Drianda & Kesuma, 2020).

به طور کلی کودکان و نوجوانان بیش از دیگر گروه‌های سنی به فعالیت بدنی کافی نیاز دارند تا بتوانند به رشد جسمی و تکامل ذهنی کافی برسند (Nam & Nam, 2018). به‌علاوه این دوره، دوره‌ای مهم و حیاتی است که با تغییرات جسمی، عاطفی، ذهنی و تکاملی همراه است و فرد را برای ورود به مرحله بزرگسالی آماده می‌کند و مجموعه تغییرات این دوره سنی و تأثیر آنها بر رفتارهای نوجوان، سبک زندگی او را شکل می‌دهند. از طرفی به دلیل اینکه در کشورهای توسعه یافته و از دیدگاه محققان ایجاد یک شهر دوست‌دار کودکان جایی که اهمیت بازی برای رشد شناختی، اجتماعی، جسمی و عاطفی کودک شناخته شده ضروری می‌باشد، اما در ایران توجه به بازی و ورزش تفریحی کودکان جایگاه مناسبی ندارد و در برنامه‌های توسعه شهری مشاهده نمی‌شود و راهنمای مناسبی هم برای ایجاد و توسعه یک شهر

دوست دار کودک بر اساس بازی و ورزش وجود ندارد. لذا، این تحقیق به دنبال پاسخ به این سؤال است که الگوی توسعه فضاهای شهری دوست‌دار کودک بر مبنای بازی و ورزش، چگونه است؟

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

شهر دوست دار کودک یکی از نظریات برنامه‌ریزی شهری، در راستای تخصیص حقوق شهروندی به کودکان و رسیدگی به خواسته‌ها و نیازهای آن‌ها، باهدف ایجاد فرصتی برای کودکان در جهت شکل‌دهی و یا تغییر محیط پیرامونشان است (Taefinasrabadi et al., 2021). بنابراین، شهر دوست‌دار کودک شهری است که دارای سیستم توسعه مبتنی بر حقوق کودکان از طریق ادغام تعهدات و منابع دولتی است (Rahimi & Sharokeyan, 2019). روند طراحی و برنامه‌ریزی شهری دوست‌دار کودک فرایند جدیدی است که نخستین بار در سال ۱۹۹۸ ابتکار ایجاد شهر دوست‌دار کودک توسط وزارت محیط ایتالیا در شهر فانو مطرح شد. همچنین اولین بار در سال ۲۰۰۷ میلادی «شهر بندیکو» در استرالیا از طرف یونیسف به عنوان «شهر دوست‌دار کودک» و اولین شهری که تمام جنبه‌ها و ویژگی‌های یک شهر دوست‌دار کودک را از نظر یونیسف به خود اختصاص داده بود، معرفی و به رسمیت شناخته شد (Rahimi & Sharokheyal, 2017).

توسعه پایدار مفهومی چندبعدی است که سه رکن اصلی زیست‌محیطی، اجتماعی و اقتصادی را در برمی‌گیرد. در این راستا، شهرهای دوست‌دار کودک به‌عنوان بخشی از راهبردهای توسعه پایدار شهری، تلاش دارند تا از طریق ایجاد فضاهای ایمن، پویا و متناسب با نیازهای کودکان، شرایط بهتری برای رشد و پرورش نسل آینده فراهم سازند. بر اساس پژوهش‌های انجام شده، ایجاد فضاهای شهری که کودکان بتوانند در آن‌ها به بازی و ورزش بپردازند، تأثیر مستقیمی بر افزایش نشاط اجتماعی، کاهش آسیب‌های روانی و تقویت همبستگی اجتماعی دارد (Gill, 2019). همچنین، حضور کودکان در فضاهای شهری و امکان تعامل آنان با محیط پیرامونی، به ایجاد حس تعلق اجتماعی و پرورش مسئولیت‌پذیری آن‌ها در قبال جامعه و محیط زیست کمک می‌کند. یکی از مهم‌ترین ابعاد توسعه پایدار، کاهش نابرابری‌های اجتماعی و تضمین دسترسی عادلانه شهروندان به فضاهای عمومی است. در این راستا، ایجاد فضاهای بازی و ورزشی در محیط‌های شهری نه تنها موجب بهبود سلامت جسمی و روانی کودکان می‌شود، بلکه فرصتی برای مشارکت فعال اجتماعی آنان فراهم می‌آورد (Carroll et al., 2015). از سوی دیگر، شهرهای دوست‌دار کودک که مطابق با اصول توسعه پایدار طراحی شده‌اند، بر کاهش اثرات زیست‌محیطی ناشی از شهرسازی نامتوازن تأکید دارند. استفاده از مصالح پایدار، توسعه فضاهای سبز شهری، کاهش آلودگی‌های صوتی و ایجاد مسیرهای پیاده‌روی و دوچرخه‌سواری ایمن برای کودکان، از جمله اقداماتی است که می‌تواند در راستای توسعه پایدار شهری به کار گرفته شود (Adams et al., 2019). گاهی به دلیل مورد غفلت واقع شدن سالمندان، معلولان، کودکان و زنان، آن‌ها از زندگی سالم و صحیح در سیستم شهری محروم می‌مانند. حذف هر کدام از سنخ‌های اجتماعی از فضاهای شهری به معنای عدم امکان برخورداری آن‌ها

¹ Bendigo

از حقوق شهروندی‌شان است و هرگونه تبعیض و اجحاف منجر به ایجاد نارضایتی و در نهایت ناامنی و عدم تعادل اجتماعی در جامعه خواهد شد. از سویی دیگر، امروزه سرمایه‌های اجتماعی در شهرها، چنان اهمیتی پیدا کرده‌اند که آن را هم تراز سرمایه‌های اقتصادی یک شهر می‌دانند. یکی از راه‌های افزایش سرمایه اجتماعی در شهرها، تقویت فضاهای عمومی و مدنی در شهرها با توجه به نیازهای بنیادی کودکان است (Adams et al., 2019). از سویی بسیاری از فضاهایی که برای کودکان خلق می‌شوند، به ابعاد مختلف وجودی کودک توجه ندارند و با ادراک، فعالیت‌ها و نیازهای کودکان هماهنگ نیستند. در واقع این فضاها با توجه به ویژگی‌ها و ادراکات بزرگسالان شکل گرفته‌اند. این فضاها نه تنها به رشد کودک در ابعاد مختلف کمک نمی‌کنند، بلکه در بسیاری از موارد باعث پدید آمدن احساس کسالت در کودک می‌شوند و زمینه بروز رفتارهای ناهنجار را در او به وجود می‌آورند (Rahimi & Sharokeyan, 2019).

امروزه که با کمرنگ شدن مرزهای بین کودکی و بزرگسالی بحث زوال کودکی مطرح است (Gill, 2019)، به‌منظور هویت دادن به دوران کودکی ضروری است شرایط کودکی کردن فراهم باشد. فضاهای شهری در پی برآورد ساختن نیازهای اجتماعی و فردی کودکان نقش منحصربه‌فردی دارند اما امروزه به دلایل مختلف دسترسی آزادانه کودک به فضای بیرون از خانه و محیط شهر محدود شده است. به عبارتی دسترسی کودکان به خیابان‌ها، پیاده‌روها، پارک‌ها، میدان‌ها و دیگر فضاهای عمومی به طور وسیعی کاهش یافته است (Azmati et al., 2016). محیطی که کودک در محیطی شهری با آن مواجه می‌شود کاملاً اجتماعی است. اگر کودک در این محیط در مسیر درست قرار گیرد توانایی‌های بالقوه او به فعلیت تبدیل می‌شود و از او انسانی توانمند و بزرگسالی موفق ساخته خواهد شد (Tahmasebi Zadeh, 2017).

با تفاسیر و بر مبنای اهمیت و ضرورت تحقیق حاضر می‌توان اشاره کرد که با توجه به این که کودکان آینده‌سازان فردای کشور هستند و بخش مهمی از جامعه را تشکیل می‌دهند، توجه به پرورش و تربیت آنها بر مبنای فعالیت‌های بدنی امری غیرقابل اجتناب می‌باشد. هر چه محیط شهری صمیمانه‌تر پذیرای کودکان باشد، آنها خود را بیشتر متعلق به جامعه و محیط می‌دانند، همین فضاها اگر بیگانه با روحیات وی باشد، او را گریزان از شهر و جامعه خواهد ساخت. لذا ایجاد فضاهای مناسب برای بازی و ورزش کودکان باعث تعاملات بیشتر آنها می‌شود. تمام این موارد زمینه‌ساز تحقیق درباره شهر دوست‌دار کودک می‌شود. این امر خود یکی از مستلزمات دستیابی به توسعه پایدار شهری است (Nehibi et al., 2014). شهر دوست‌دار کودک یک جنبش جهانی است که هدف آن ارزش دادن به حقوق کودکان به عنوان شهروندان جامعه شهری است. آگاهی از این حرکت برای شهر ضروری تلقی می‌شود. ضروری است که نه تنها یک محیط ایمن، سالم و پایدار برای رشد کودک فراهم شود، بلکه همچنین باید کودکان بدون تبعیض در جامعه شهری مورد ارزیابی، درمان و پذیرش قرار گیرند (Zolina & Soliman, 2020). توجه به شاخص‌های شهر دوست‌دار کودک با تأکید بر بازی و ورزش با هدف شرکت کردن کودکان و توجه به خواسته‌های آنها هم‌قدم است می‌تواند افزون بر مهیا ساختن پیرامون منطبق بر تقاضای کودکان، با اختصاص دادن نقش اجتماعی برای کودکان، باعث بالا بردن شناخت اجتماعی و گسترش مشارکت واقعی و خلاق در جامعه گردد (Yarcheski & Mahon, 2022).

در این میان فضاهای شهری در برآورده ساختن نیازهای اجتماعی و فردی کودکان نقش منحصر به فردی دارند. امروزه در اثر توسعه و گسترش روز افزون شهرهای کوچک و بزرگ حقوق کودکان در دسترسی به فضاهای شهری مطلوب شده است. در شرایطی که بیش از نیمی از کودکان دنیا در محیطهای شهری زندگی می‌کنند و فضاهای شهری بخش عمده از زمان و محیط زندگی رزومه کودکان را به خود اختصاص می‌دهند، ارتقای کیفیت این فضاها متناسب با کودک در سلامت و رشد قوای جسمی، تقویت تعاملات اجتماعی و همبستگی‌های گروهی و پرورش خلاقیت در کودکان و پرورش شهروندانی فعال، مطالبه گرد، انتقال هویت، فرهنگ به نسل‌های بعدی مؤثر است (Saberi et al., 2017). برای اینکه شهرها به مکان‌هایی برای پیشرفت کودکان تبدیل شوند و نیازها و حقوق آنان تأمین شود باید قابلیت‌های آن‌ها را افزایش داده و از ابزار کمکی استفاده نمود. این امر تنها با خلق مکان‌های جدید بر پایه همکاری‌ها و تعاملات گروهی در سطوح مختلف، نواحی محلی و قلمروهای اجتماعی امکان‌پذیر می‌باشد. کودکان مکان‌ها را به شیوه خود و با تخیل خود می‌سازند. آن‌ها همیشه مثبت اندیش و اهل تفریح و بازی در دنیای اطراف خود هستند؛ اما به‌راستی نیازهای کودکان در فضاهای شهری کدامند؟ حضور مؤثر کودکان در شهر ارتباط مستقیم با فضا و ساخت‌وسازهای شهری دارد. یک فضای شهری مناسب تا حد زیادی تأمین‌کننده امنیت و حضور کودک بوده و یک فضای شهری نامناسب نیز از بین برنده آن و زمینه‌ساز انواع آسیب‌ها و معضلات اجتماعی می‌باشد. درواقع فضاهای عمومی از قبیل معابر، پارک‌ها و زمین‌های بازی، عرصه‌ای برای اجتماعی شدن کودکان محسوب می‌شود (Teymouri et al., 2019). آماده‌سازی فضای شهر برای کودکان هم مسئولیت‌های اجتماعی آنان را برای زندگی شهری بالابرده و هم باعث می‌شود که آنان در آینده بیشتر به محیط و فضاهای شهری احترام بگذارند و در حفظ و نگهداری آن بکوشند. همان‌طور که فضاهای شهری می‌توانند با برنامه‌ریزی و طرح‌ریزی صحیح محل بروز فضائل انسانی باشند، می‌توانند از طریق رهاشدگی و برنامه‌ریزی نادرست به فضاهای بی‌دفاع برای کودکان نیز تبدیل گردند (Eshnaider, 2015). با مطالعه تحقیقات انجام شده در مورد توسعه شهر دوست‌دار کودک با تأکید بر بازی و ورزش مشخص شد در داخل ایران تحقیقی انجام نشده است یا به عبارت بهتر چنین تحقیقی یافت نشد و در خارج از کشور هم تحقیقات اندکی جدیداً بر موضوع پژوهش حاضر متمرکز شده‌اند. همچنین، در نظر گرفتن عوامل زمینه ساز توسعه شهر دوست‌دار کودک با تأکید بر بازی و ورزش، موانع پیش رو، فرآیندها و راهبردهای لازم و پیامدهای احتمالی به طور همزمان می‌تواند نوع دیگری از نوآوری باشد که در این تحقیق مورد توجه قرار می‌گیرد.

در راستای پژوهش حاضر تحقیقات ابهری و همکاران (۲۰۲۱) پژوهشی با عنوان بررسی وضعیت شهر دوست‌دار کودک و ارتباط آن با شاخص‌های کیفیت، ایمنی و امنیت کاربری‌های مورد نیاز کودکان در شهر جهرم پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد کمبود و ضعف کمی و کیفی فضاهای آموزشی، ورزشی، تفریحی، بهداشتی و امنیتی مورد نیاز کودکان و همچنین عدم توجه به نظرات و خواسته‌های کودکان در طراحی فضاهای مختلف مورد نیاز آن‌ها، مانع تحقق‌پذیری شهر دوست‌دار کودک در محدوده مطالعاتی هستند (Abhari et al., 2021). زیاری و همکاران (۲۰۲۰) پژوهشی با عنوان تبیین اصول شهر دوست‌دار کودک با رویکرد ارتقاء محیط شهری به روش دلفی و کاربست آن در منطقه ۲ تهران

انجام دادند. یافته‌های این پژوهش حاکی از وجود پهنه‌های نادوستدار در مرکز و جنوب و در حالت متمرکزی در شمال منطقه ۲ تهران بوده که از لحاظ ساختاری عملاً هسته‌های فعالیتی اصلی منطقه را تحت پوشش خود دارند (Zeyari & Fani, 2022). لیستیاری^۱ و همکاران (۲۰۲۲) تحقیقی با عنوان درک دانش آموزان از برنامه مدرسه دوست‌دار کودک در سوراکارتا در طول همه‌گیری کووید-۱۹ انجام دادند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که دانش آموزان از وجود برنامه‌های مدرسه دوست‌دار کودک در مدارس خود تلقی مثبت دارند. مدارس معمولاً مرحله مشخصی از رشد مدرسه دوست‌دار کودک را انجام می‌دهند تا بتوان شاخص‌های پیش نیاز مختلف را برآورده کرد، به ویژه آنهایی که مربوط به رسیدگی به اعمال خشونت آمیز در مدارس است. علاوه بر این، از نظر مشارکت، استفاده از برنامه دانش آموزان را قادر می‌سازد تا شجاعت گزارش اعمال خشونت آمیز را که در مدارس آنها رخ می‌دهد را داشته باشند (Liestyasari et al., 2022). کومار و ارشا^۲ (۲۰۲۲) تحقیقی در پژوهشی به بررسی اصلی تبیین اصول شهر دوست‌دار کودک با رویکرد ارتقای محیط شهری به روش دلفی پرداختند. نتایج نشان داد که امتیازاتی که کارشناسان و نخبگان به عوامل داده‌اند بیانگر آن است که معیارهای فعالیت و کاربری، کیفیت محیط‌های تفریحی و تفریحی، دسترسی به طبیعت و فضاهای سبز دارای بالاترین امتیاز بوده و در نتیجه بیشترین تأثیر را در تحقق بهبود محیط شهری در فرآیند چارچوب آنها شهرهای دوست‌دار کودک هستند (Komar & Ersha, 2022). از نظر کارول^۳ و همکاران (۲۰۱۵) معیار اصلی جهت توسعه شهر دوست‌دار کودک با تمرکز بر سلامت و مشارکت ورزشی کودکان محیط و فضای جذاب می‌باشد (Carroll et al., 2015). عاصفی و عموزاده (۲۰۱۸) برخورداری از امکانات، استانداردهای فضایی و زمین‌های بازی را برای توسعه شهر دوست‌دار کودک در نظر گرفته‌اند. به علاوه، مطالعات انجام شده نشان می‌دهد فعالیت بدنی و ورزش در دوره نوجوانی کاهش یافته است (Asefi & Amozadeh, 2019). نتایج تحقیقات اشاره شده نشان از کمبود و مشکلات در حوزه توسعه شهر دوست‌دار کودک می‌باشد. این تحقیقات نشان از نبود الگوی مناسب برای توسعه شهر دوست‌دار کودک بخصوص در حوزه ورزش و بازی می‌باشد. بنابراین امروزه یکی از مشکلات در توسعه شهر دوست‌دار کودک، نبود زیرساخت‌ها و امکانات برای بازی و ورزش کودکان و کمبود سرانه فضاهای ورزشی کشور است که یک سوم استانداردهای جهانی می‌باشد. با توجه رشد زندگی ماشینی و آپارتمان نشینی و نبود و کمبود فضاهای مناسب برای بازی و ورزش کردن کودکان، کودکان دچار مشکلات فراوانی از جمله اضافه وزن، کم تحرکی و کاهش فعالیت‌های بدنی و افزایش بازی‌های رایانه‌ای شده‌اند.

روش پژوهش

این پژوهش در فاز طراحی مدل مفهومی از رویکرد کیفی و در فاز تبیین مدل از رویکرد کمی بهره برده است. جامعه آماری بخش کیفی تحقیق شامل ۲۰ نفر از اساتید، کارشناسان و متخصصان و اساتید خبره فعال در حوزه مدیریت

¹ Liestyasari

² Komar & Ersha

³ Carroll

ورزشی و متخصصین ورزش کودکان و همچنین اساتید رشته برنامه‌ریزی و توسعه شهری در شهر کرج می‌باشد. جامعه آماری بخش کمی تحقیق با پوشش بیشتری از جامعه آماری بخش کیفی به تعداد ۱۲۰ نفر می‌باشد. به منظور برآورد حجم نمونه از نرم‌افزار Power Sample SPSS استفاده گردید. با توجه به اهداف و فرضیه‌های پژوهش و همچنین پیش‌فرض‌های مربوط به نمونه‌گیری احتمالی (سطح اطمینان، توان آزمون، حجم اثر و تعداد متغیرهای درگیر در تحلیل) حجم نمونه آماری پژوهش برای این منطقه ۱۲۰ نفر برآورد شده است. در این پژوهش جهت دستیابی به نمونه پژوهش در ارتباط با جامعه آماری در انتخاب نمونه‌ها برای مصاحبه باید به موضوع دستیابی به افراد کلیدی و مهم در قالب منطق نظری توجه گردد شیوه نمونه‌گیری، روش نمونه‌گیری نیز به صورت هدفمند (قضاوتی) نمونه‌گیری هدفمند، نوعی نمونه‌گیری قابل قبول برای وضعیت‌های خاص می‌باشد. در این پژوهش از نرم‌افزارهای Power Sample و SPSS برای برآورد حجم نمونه و از PLS و تحلیل عاملی برای تحلیل داده‌ها استفاده شده است.

در این تحقیق، محقق برای اینکه بتواند روایی و درستی سوالات پرسشنامه طرح شده قسمت کمی را مشخص کند، پرسشنامه را به اساتید و خبرگان مربوطه به موضوع تحقیق که در آن تخصص دارند ارائه کرد و پس از بررسی این افراد روایی و صحت سوالات پرسشنامه مورد تایید قرار گرفت. در هر تحقیق برای اینکه پرسشنامه طراحی شده قابل قبول قرار گیرد باید دارای پایایی باشد. پایایی روش آلفای کرونباخ یکی از روش‌های سنجش پایایی است که فقط به انجام یک بار آزمون نیاز دارد تا برآوردی از پایایی آزمون را فراهم کند محقق از فرمول آلفای کرونباخ برای برآورد پایایی سوالات پرسشنامه استفاده کرده است و آماره آلفای کرونباخ باید بالای ۰/۷ باشد تا بتوانیم بگوییم هریک از ابعاد پرسشنامه دارای پایایی هستند با توجه به مقادیر به دست آمده آماره آلفای کرونباخ تمامی ابعاد بالای ۰/۷ است پس می‌توان گفت پرسشنامه طراحی دارای پایایی می‌باشد.

پایایی متغیرهای پژوهش

در این پژوهش از آلفای کرونباخ برای سنجش میزان سازگاری درونی گویه‌های یک شاخص استفاده شده است. جدول شماره ۱ میزان پایایی و آلفای کرونباخ آورده شده است.

جدول ۱. میزان پایایی در روش آلفای کرونباخ (Source:By author)

پایایی کم	پایایی متوسط	پایایی زیاد	پایایی کامل
$0 = \alpha$	$45/0 = \alpha$	$70/0 = \alpha$	$1 = \alpha$

اگر مقدار آلفای کرونباخ از ۰/۷۰ بیشتر باشد، پایایی سوالات قابل قبول است. به‌منظور محاسبه پایایی پرسشنامه، نمونه اولیه شامل ۳۰ پرسشنامه پیش آزمون گردید و سپس با استفاده از داده‌های بدست آمده از این پرسشنامه‌ها و به کمک نرم افزار آماری SPSS برای هر کدام از متغیرهای مستقل و وابسته، پایایی محاسبه شد که به صورت جدول شماره ۲ می‌باشد. همانگونه که مشاهده می‌شود همه سوالات پرسشنامه از پایایی بالای ۰/۷۰ برخوردار هستند، که نشانگر درجه پایایی و قابلیت اعتماد بالای پرسشنامه است.

جدول ۲. ضریب پایایی سوالات پرسشنامه (Source:By author)

متغیرها	ضریب پایایی
آگاهی بخشی	۰/۷۱۸
تربیتی	۰/۷۳۳
توسعه تعاملات	۰/۷۵۴
جسمی و روحی	۰/۸۴۵
راهبردها	۰/۹۴۴
زیست محیطی	۰/۷۶۱
سازمانی	۰/۷۱۴
شرایط زمینهای	۰/۸۱۲
عامل محوری شهر دوست‌دار کودک	۱/۰۰۰
عوامل اجتماعی	۰/۷۴۸
عوامل اقتصادی	۰/۷۲۹
عوامل امنیتی	۰/۷۲۱
عوامل حمایتی	۰/۷۲۳
عوامل زیرساختی	۰/۸۱۱
عوامل سلامت محور	۰/۷۷۹
عوامل علی	۰/۸۳۹
عوامل فردی و خانوادگی	۰/۷۲۳
عوامل مداخله گر	۰/۹۰۸
عوامل کالبدی	۰/۸۱۲
عواملی سیاسی و مدیریتی	۰/۷۱۳
فرهنگ‌سازی	۰/۷۲۰
فعالیت‌های رسانه‌ای	۰/۷۹۵
قانون گذاری	۰/۷۷۱
مالی و رفاهی	۰/۷۲۷
مدیریت شهری	۰/۷۷۵
نیروی انسانی	۰/۸۲۱
پیامدها	۰/۸۸۸

روایی همگرا

روایی همگرا نشان می‌دهد چه اندازه متغیرهای یک سازه با همدیگر هم‌راستا هستند. روایی همگرا براساس مدل بیرونی و با محاسبه میانگین واریانس استخراج (AVE) بررسی می‌شود. معیار AVE نشان دهنده میانگین واریانس به اشتراک گذاشته شده بین هر سازه با شاخص‌های خود است. به بیان ساده‌تر AVE میزان همبستگی یک سازه با

شاخص‌های خود را نشان می‌دهد که هرچه این همبستگی بیشتر باشد، برازش نیز بیشتر است. معیار AVE توسط فورنل و لارکر (۱۹۸۱) ارائه شده است و اگر بالاتر از ۰/۵ باشد مدل اندازه‌گیری دارای روایی همگرا است. براساس نتایج جدول ۳ میانگین واریانس استخراج شده (AVE) بزرگتر از ۰/۵ است. بنابراین روایی همگرا وجود دارد.

جدول ۳. روایی و پایایی همگرای سازه‌های پژوهش (Source: By author)

متغیرها	روایی همگرا	پایایی ترکیبی
آگاهی بخشی	۰/۵۶۴	۰/۷۹۵
تربیتی	۰/۵۸۶	۰/۷۳۰
توسعه تعاملات	۰/۷۴۲	۰/۸۵۲
جسمی و روحی	۰/۶۸۳	۰/۸۹۶
راهبردها	۰/۵۴۴	۰/۹۵۰
زیست محیطی	۰/۶۷۵	۰/۸۶۲
سازمانی	۰/۶۳۶	۰/۸۳۹
شرایط زمینه‌ای	۰/۵۵۴	۰/۸۶۰
عامل محوری شهر دوست‌دار کودک	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰
عوامل اجتماعی	۰/۶۶۵	۰/۸۵۶
عوامل اقتصادی	۰/۶۴۹	۰/۸۴۷
عوامل امنیتی	۰/۶۴۳	۰/۸۴۳
عوامل حمایتی	۰/۶۷۷	۰/۸۰۷
عوامل زیرساختی	۰/۵۷۳	۰/۸۶۹
عوامل سلامت محور	۰/۵۴۴	۰/۷۷۸
عوامل علی	۰/۵۴۸	۰/۸۶۹
عوامل فردی و خانوادگی	۰/۵۹۹	۰/۷۴۷
عوامل مداخله گر	۰/۵۲۴	۰/۹۲۳
عوامل کالبدی	۰/۵۷۵	۰/۸۷۰
عواملی سیاسی و مدیریتی	۰/۵۴۲	۰/۸۲۴
فرهنگ سازی	۰/۶۴۱	۰/۸۴۲
فعالیت‌های رسانه ای	۰/۷۱۰	۰/۸۸۰
قانون گذاری	۰/۵۹۴	۰/۸۵۴
مالی و رفاهی	۰/۵۵۶	۰/۸۳۰
مدیریت شهری	۰/۶۰۱	۰/۸۵۶
نیروی انسانی	۰/۷۳۷	۰/۸۹۴
پیامدها	۰/۵۷۶	۰/۹۱۰

پایایی ترکیبی

پایایی ترکیبی (CR) در مدل‌های ساختاری معیار بهتر و معتبرتری نسبت به آلفای کرونباخ به شمار می‌رود، به دلیل اینکه در محاسبه آلفای کرونباخ در مورد هر سازه تمامی شاخص‌ها با اهمیت یکسان وارد محاسبات می‌شوند، ولی در محاسبه پایایی ترکیبی شاخص‌ها با بارهای عاملی بیشتر اهمیت زیاده‌تری داشته و باعث می‌شود که مقادیر CR، شاخص‌ها با بار عاملی بیشتر اهمیت زیاده‌تری داشته و باعث شود مقادیر CR سازه‌ها معیار واقعی‌تر و دقیق‌تری نسبت به آلفای کرونباخ باشد. برای روایی همگرا، و پایایی ترکیبی (CR) باید روابطه شماره ۱ برقرار باشد.

رابطه ۱ $CR > AVE$; $CR > 0.7$; $CR > 0.5$

روایی واگرا

روایی واگرا یکی از معیارهای سنجش و به لحاظی سومین معیار سنجش برازش مدل‌های اندازه‌گیری در روش PLS است. روایی واگرا به همبستگی پایین گویه‌های یک متغیر پنهان با سایر متغیرهای پنهان اشاره دارد. براساس روش پیشنهادی فورنل و لارکر (۱۹۸۱) روایی واگرا وقتی در سطح قابل قبول است که جذر AVE برای هر سازه بیشتر از واریانس اشتراکی بین آن سازه و سازه‌های دیگر در مدل باشد. بر این اساس روایی واگرای قابل قبول یک مدل اندازه‌گیری حاکی از آن است که یک سازه در مدل تعامل بیشتری با شاخص‌های خود دارد تا با سازه‌های دیگر. در روش PLS، این امر به وسیله یک ماتریس صورت می‌گیرد که خانه‌های این ماتریس حاوی مقادیر ضرایب همبستگی بین سازه‌ها و قطر اصلی ماتریس جذر مقادیر AVE مربوط به هر سازه است. ماتریس روایی واگرا در جدول شماره ۴ ارائه شده است.

جدول ۴. ماتریس سنجش روایی واگرا (Source: By author)

شهر	دوست‌دار کودک	عوامل علی	عوامل مداخله‌گر	پیامدها
راهبردها	۰/۷۳۷			
شرایط زمینه‌ای	۰/۶۷۴	۰/۷۴۴		
عامل محوری شهر دوست‌دار کودک	۰/۶۵۷	۰/۶۵۲	۱/۰۰۰	
عوامل علی	۰/۶۴۲	۰/۶۶۳	۰/۷۲۶	۰/۷۲۴
عوامل مداخله‌گر	۰/۶۴۳	۰/۶۰۷	۰/۷۱۶	۰/۱۰۰
پیامدها	۰/۶۶۸	۰/۶۱۹	۰/۵۸۶	۰/۶۱۶
				۰/۷۵۸

همانگونه که در جدول شماره ۴ مشاهده می‌کنید، جذر AVE که برای هر سازه گزارش شده است (قطر اصلی) از همبستگی آن با سایر سازه‌های مدل زیاده‌تر است که این بحث گویای روایی واگرای مورد پذیرش برای مدل‌های دارای اندازه‌گیری می‌باشد. پس از مطمئن شدن از مدل‌های اندازه‌گیری از راه گرفتن سنجش پایایی، روایی همگرا و روایی واگرا، می‌توان نتایج حاصل از مدل بیرونی را ارائه کرد.

یافته‌های پژوهش

تحلیل عاملی تاییدی

مدل بیرونی هم ارز تحلیل عامل تاییدی است. یعنی جهت بررسی مدل، نخست برای سنجش روابط متغیرهای پنهان با گویه‌های سنجش آنها از مدل بیرونی استفاده شده است. مدل بیرونی ارتباط گویه‌ها یا همان سوالات پرسشنامه را با سازه‌ها مورد بررسی قرار می‌دهد. در واقع تا ثابت نشود سوالات پرسشنامه، متغیرهای پنهان را به خوبی اندازه‌گیری کرده‌اند، نمی‌توان روابط را مورد آزمون قرار داد. برای آنکه نشان داده شود متغیرهای پنهان به درستی اندازه‌گیری شده‌اند از مدل بیرونی استفاده شده است. نتایج مدل اندازه‌گیری در جدول شماره ۶ ارائه شده است. نتایج تحلیل عاملی مقیاس سنجش متغیرهای پژوهش در نمودارهای شماره ۱ و ۲ ارائه شده است. بار عاملی متغیر قابل مشاهده در همه حالات اندازه بزرگتر از ۰/۳ دارد که مشخص می‌کند همبستگی در میان متغیرهای پنهان با متغیرهای قابل مشاهده، مورد پذیرش است. اندازه آماره t-value بیشتر از ۱/۹۶ می‌باشد و در جدول شماره ۵ آمده است که نشان می‌دهد همبستگی‌های مشاهده شده معنادار است.

جدول ۵. مدل بیرونی حداقل / مربعات جزئی برای متغیرهای تحقیق (Source: By author)

متغیرهای پژوهش	گویه‌ها	بار عاملی استاندارد	آماره t
عوامل اقتصادی	Q1	۰.۷۳۹	۱۱.۱۹
	Q2	۰.۸۲۶	۲۲.۵۹
	Q3	۰.۸۴۷	۱۹.۴۴
	Q4	۰.۷۹۴	۱۶.۶۱
عوامل اجتماعی	Q5	۰.۸۰۸	۲۳.۰۱
	Q6	۰.۸۴۲	۲۷.۶۹
	Q7	۰.۶۹۱	۸.۵۷
	Q8	۰.۸۱۲	۲۶.۰۵
عوامل سیاسی و مدیریتی	Q9	۰.۸۰۵	۲۴.۵۴
	Q10	۰.۶۱۶	۸.۲۲
	Q11	۰.۷۸۵	۱۸.۰۶
	Q12	۰.۷۰۵	۹.۲۱
عوامل فردی و خانوادگی	Q13	۰.۶۱۹	۵.۲۵
	Q14	۰.۵۷۶	۵.۳۱
	Q15	۰.۸۱۴	۲۰.۵۵
	Q16	۰.۷۹۵	۱۳.۳۰
عوامل سلامت محور	Q18	۰.۷۴۱	۱۶.۹۵
	Q20	۰.۸۰۳	۱۹.۴۸
	Q21	۰.۶۱۹	۹.۵۹
	Q22	۰.۷۸۲	۲۱.۹۲
عوامل زیرساختی	Q23	۰.۸۲۲	۳۱.۴۹
	Q24	۰.۸۰۸	۲۱.۲۴
عوامل حمایتی			

متغیرهای پژوهش	گویه‌ها	بارعاملی استاندارد	آماره t
شهر دوست‌دار کودک	Q25	۰.۸۳۷	۲۹.۸۵
	Q26	۰.۷۷۴	۱۸.۸۵
	Q27	۰.۷۹۴	۲۴.۸۱
مدیریت شهری	Q28	۰.۶۳۴	۷.۳۷
	Q29	۰.۸۵۸	۲۸.۲۱
	Q30	۰.۷۹۷	۲۵.۱۸
فعالیت‌های رسانه‌ای	Q31	۰.۸۷۱	۳۹.۲۶
	Q32	۰.۸۲۱	۲۵.۴۳
	Q33	۰.۸۳۵	۲۹.۸۶
قانون گذاری	Q34	۰.۷۴۶	۱۵.۱۳
	Q35	۰.۷۱۶	۱۵.۶۵
	Q36	۰.۷۹۸	۲۴.۵۰
عوامل کالبدی	Q37	۰.۸۱۷	۲۹.۸۰
	Q38	۰.۷۵۱	۱۷.۹۰
	Q39	۰.۶۹۰	۱۲.۵۵
عوامل امنیتی	Q40	۰.۸۵۷	۴۰.۳۷
	Q41	۰.۶۶۳	۱۱.۶۵
	Q42	۰.۸۱۴	۲۷.۴۷
نیروی انسانی	Q43	۰.۸۶۶	۳۷.۸۹
	Q44	۰.۷۳۶	۱۷.۱۰
	Q45	۰.۷۹۸	۱۹.۴۸
فرهنگ سازی	Q46	۰.۸۹۷	۴۸.۹۳
	Q47	۰.۸۱۰	۲۳.۱۰
	Q48	۰.۸۶۷	۴۰.۱۲
آگاهی بخشی	Q49	۰.۸۱۷	۲۷.۸۲
	Q50	۰.۸۳۰	۲۹.۹۴
	Q51	۰.۷۵۳	۱۵.۴۳
مالی و رفاهی	Q52	۰.۷۷۳	۱۷.۹۲
	Q53	۰.۶۸۵	۸.۷۰
	Q54	۰.۷۹۱	۲۳.۸۸
سازمانی	Q55	۰.۵۴۸	۵.۶۶
	Q56	۰.۷۹۳	۱۹.۶۹
	Q57	۰.۷۷۴	۱۹.۵۲
جسمی و روحی	Q58	۰.۸۳۴	۲۹.۸۱
	Q59	۰.۸۸۷	۵۰.۳۱
	Q60	۰.۷۰۷	۸.۳۶
	Q61	۰.۷۸۹	۱۶.۵۰
	Q62	۰.۸۳۳	۲۴.۵۳
	Q63	۰.۷۹۰	۱۷.۹۰
	Q64	۰.۸۳۳	۳۱.۷

متغیرهای پژوهش	گویه‌ها	بارعاملی استاندارد	آماره t
تربیتی	Q65	۰.۸۴۸	۳۰.۸۴
	Q66	۰.۸۸۱	۱۹.۴۰
	Q67	۰.۶۳۱	۵.۱۱
	Q68	۰.۵۳۳	۳.۴۹
توسعه تعاملات	Q69	۰.۸۴۱	۲۳.۶۸
	Q70	۰.۸۸۲	۵۷.۹۰
	Q71	۰.۸۰۷	۱۷.۵۹
زیست محیطی	Q72	۰.۸۲۶	۲۹.۲۱
	Q73	۰.۸۳۲	۲۶.۱۱

براساس برآیندهای مدل اندازه‌گیری درج شده در جدول شماره ۶ بار عاملی مشاهده در همه حالات (سوالاتی که بار عاملی کمتر از ۰.۳ داشتند حذف شدند)؛ کمی بزرگتر ۰/۳ دارد که مشخص می‌کند همبستگی مناسبی بین متغیرهای مناسب نگریستن با متغیرهای پنهان مربوط به خود وجود دارد. همچنین براساس مقدار بوت استرپینگ (آماره t) در تمامی موارد از مقدار خطر ۱/۹۶ بیشتر می‌باشد که نشان می‌دهد همبستگی بین متغیرهای قابل مشاهده با متغیرهای پنهان مربوط به خود معنادار است. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت هر متغیر اصلی به درستی مورد سنجش قرار گرفته است و با عنایت به یافته‌های حاصل از این مقیاس می‌توان به آزمون فرضیه‌های پژوهش پرداخت.

جدول ۶. شاخص‌های نیکویی برازش بدست آمده (Source:By author)

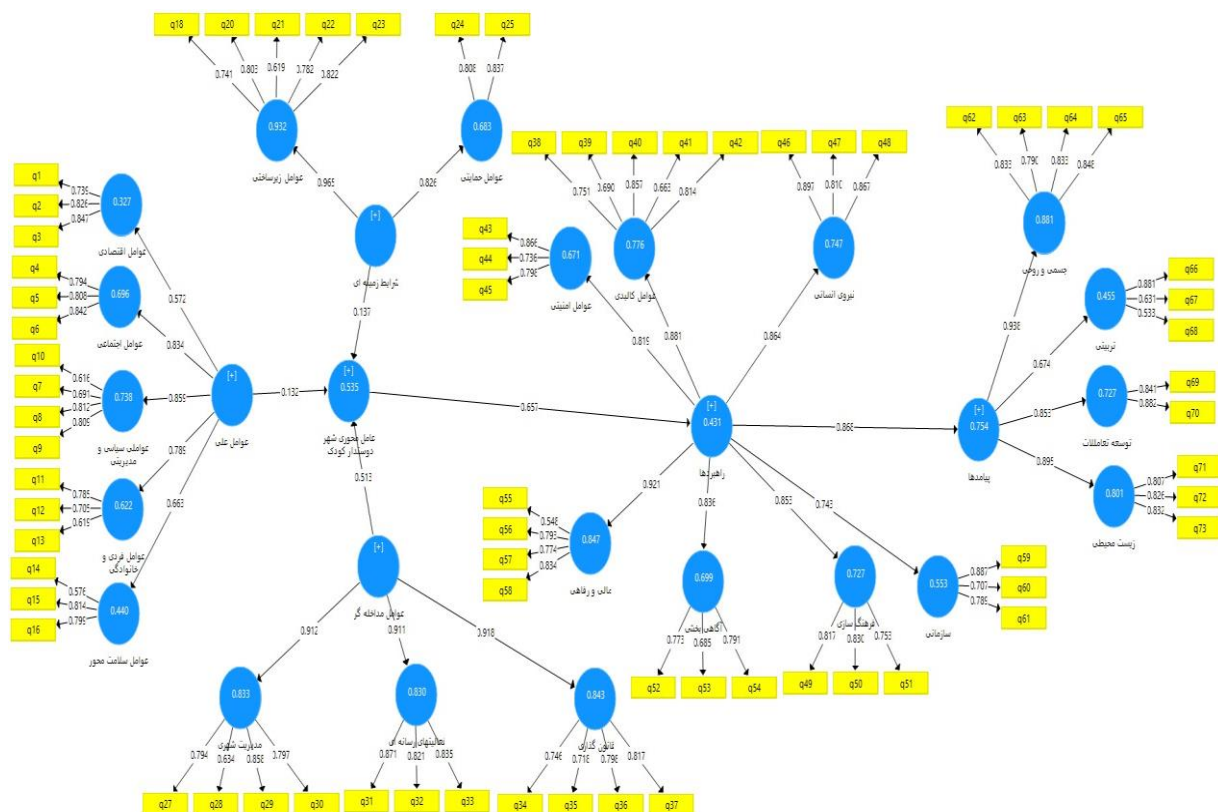
ابعاد	شاخص R2	شاخص Q2	GOF
راهبردها	۰.۴۳۱	۰.۳۷	۰/۵۰۱
شرایط زمینه ای	---	۰.۳۱	
عامل محوری شهر دوستدار کودک_	۰.۵۳۵	۱.۰۰۰	
عوامل زیرساختی	----	۰.۳۶	
عوامل علی	----	۰.۲۳	
پیامدها	۰.۷۵۴	۰.۳۷	

ضریب تعیین نشان از تأثیر متغیر برونزا بر متغیر درون زا دارد. این معیار قابلیت کاهش خطاها در مدل اندازه‌گیری و افزایش واریانس بین سازه و شاخص‌ها را دارد و صرفاً در PLS کنترل می‌شود. سه مقدار ۰/۱۰، ۰/۲۳ و ۰/۵۷ به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای شدت رابطه شده‌اند که با توجه به مقدار ضریب تعیین بدست آمده از جدول ۶، مقدار ضریب تعیین متغیرهای درونزا در حد قابل قبولی است. کیفیت مدل ساختاری توسط شاخص قدرت پیش‌بینی (Q2) محاسبه می‌گردد. هدف این شاخص بررسی توانایی مدل ساختاری در پیش‌بینی به روش چشم‌پوشی می‌باشد که براساس این ملاک مدل باید نشانگرهای متغیرهای مکنون درون زا انعکاسی را پیش‌بینی کند. درمورد شدت قدرت پیش‌بینی مدل سه مقدار ۰/۰۲، ۰/۱۵ و ۰/۳۵ را به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی تعیین نموده‌اند که با توجه به میزان بدست آمده برای تمامی متغیرهای جدول فوق این میزان قابل قبول است. معیار نیکویی برازش (GOF) مربوط

به بخش کلی مدل‌های معادلات ساختاری است که پس از بررسی بخش اندازه‌گیری و بخش ساختاری مدل کلی پژوهش خود، برازش کلی را نیز کنترل نماید. سه مقدار ۰/۰۱ و ۰/۲۵ و ۰/۳۶ را به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی معرفی نمودند؛ که با محاسبه مدل مقدار قوی برازش شد.

مدل تحلیل مسیر برای فرضیات اصلی

در این بخش به بررسی ضرایب میان متغیرهای پژوهش پرداخته شده است که به آنها ضرایب اثر رگرسیون در روابط میان متغیرها اطلاق می‌گردد. در این ضرایب تأثیر متغیرهای مستقل بر روی متغیر وابسته و یا به عبارتی اثر آنها بر روی متغیرهای وابسته تعیین می‌گردد.

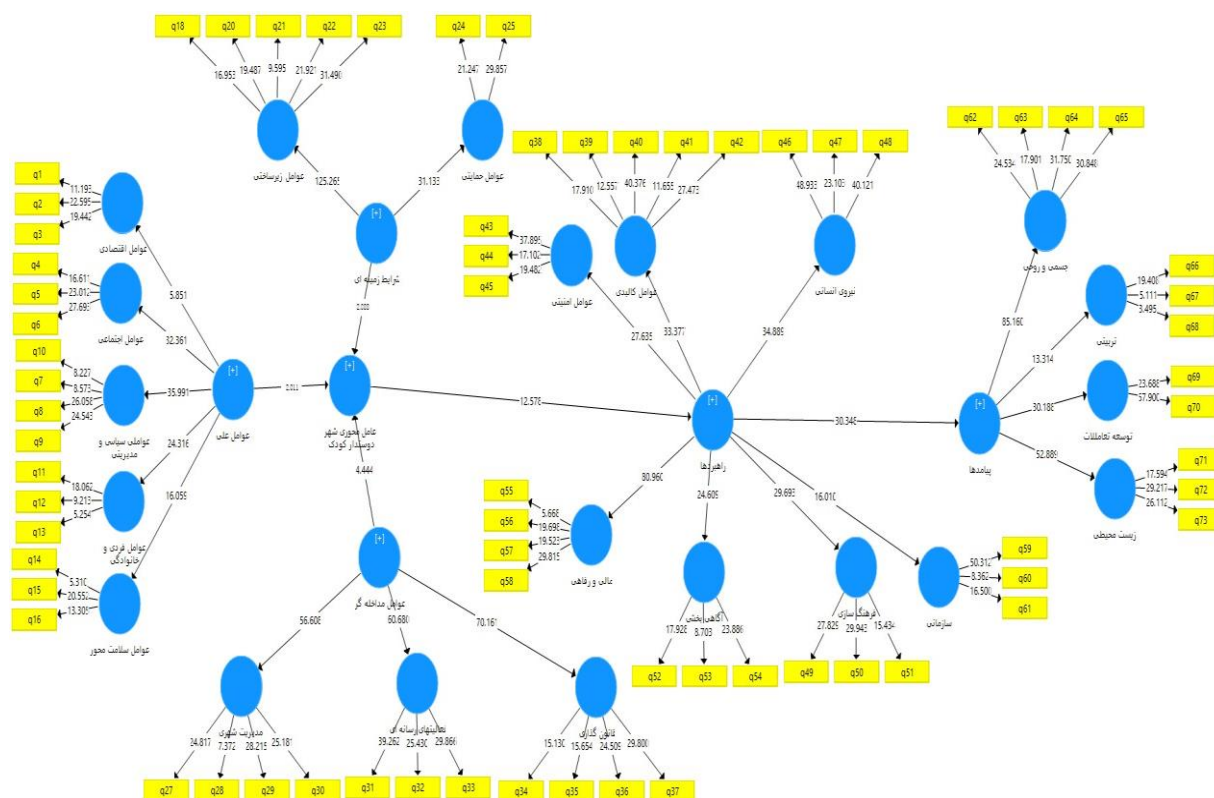

نمودار ۱. تحلیل عاملی تأییدی با حداقل مربعات جزئی (Source: By author)

همانطور که مشاهده می‌گردد، در تمامی موارد بارهای عاملی دارای مقادیر بالاتر از ۰/۳ می‌باشند. بنابراین تحلیل عاملی تأیید می‌گردد.

سنجش مدل ساختاری اعداد معناداری

اصلی‌ترین اندازه برای تخمین رابطه در بین سازه‌ها در مدل، عددهای معناداری t هستند. در حالتی که اندازه این اعداد از $1/96$ زیاده‌تر نگردد نشان از درست بودن رابطه در بین سازه‌ها و در نتیجه تأیید فرضیه‌های پژوهش در سطح ۹۵ درصد اطمینان است.

نمودار ۲. تحلیل عاملی تأییدی (آماره t -value) (Source: By author)

برهمن اساس می‌توان با توجه به برآیندهای حاصل شده از مدل‌سازی معادلات ساختاری تأیید و یا رد فرضیات پژوهش حاضر را به شرح جدول شماره ۷ گزارش نمود.

جدول ۷. نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش (Source: By author)

ردیف	فرضیه	ضریب بتا	آماره تی	سطح معناداری	نتایج بدست آمده
۱	عامل علی-- < عامل محوری	۰/۱۳۲	۲/۰۱۱	۰/۰۲۹	رد فرض صفر در سطح ۹۵ درصد اطمینان
۲	عامل زمینه‌ای-- < عامل محوری	۰/۱۳۷	۲/۰۸۸	۰/۰۲۷	رد فرض صفر در سطح ۹۵ درصد اطمینان
۳	عامل مداخله‌گر-- < عامل محوری	۰/۵۱۳	۴/۴۴۴	۰/۰۰۰	رد فرض صفر در سطح ۹۵ درصد اطمینان
۴	عامل محوری-- < راهبردها	۰/۶۵۷	۱۲/۵۷۸	۰/۰۰۰	رد فرض صفر در سطح ۹۵ درصد اطمینان
۵	راهبردهای-- < پیامدها	۰/۸۶۸	۳۰/۳۴۸	۰/۰۰۰	رد فرض صفر در سطح ۹۵ درصد اطمینان

با توجه به نتایج بدست آمده از برازش مدل پژوهش می‌توان دید که تمامی مسیرهای رسم شده معنادار هستند. بدین ترتیب می‌توان گفت عوامل علی، زمینه‌ای و مداخله‌گر با تأثیرگذاری بر عامل محوری، تأثیر این عامل را بر

راهبردهای شهر دوست‌دار کودک تقویت کرده و در نهایت موجب تأثیرگذاری راهبردها بر عوامل پیامدی بدست آمده می‌گردند.

بحث و نتیجه گیری

نحوه مشارکت کودکان در فعالیتهای ورزشی و بدنی مسئله پیچیده‌ای است که عوامل زیادی در آن دخالت دارند. اینکه کودکان از چه فضا و امکاناتی برای ورزش و فعالیتهای بدنی استفاده می‌کنند و چگونه آن را پیش می‌برند، نیاز به بررسی همه عواملی دارد که به صورت عوامل علی، عوامل زمینه‌ای و بستر ساز، عوامل مداخله‌گر، راهبردهای مدیریتی و پیامدهای حاصل از توسعه فضاهای شهری دوست‌دار کودک نمود پیدا می‌کند. با توجه به اینکه کودکان آینده سازان جامعه هستند، سلامت جسمانی و روانی آنها از اهمیت بسزایی برخوردار است. در پژوهش حاضر از تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی تعداد ۲۱ کد محوری به دست آمد. این کدهای محوری در ۵ دسته کد انتخابی علی، زمینه‌ای، مداخله‌گر، راهبردهای و پیامدها دسته بندی شدند. «مقوله‌های علی» باعث ایجاد و توسعه پدیده محوری می‌شوند. به استناد یافته‌های حاصل از مصاحبه‌های انجام شده با مشارکت کنندگان، پنج مقوله اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و مدیریتی، سلامتی و فردی و خانوادگی به عنوان مقوله‌های علی شناسایی شدند. در خصوص عوامل علی مصاحبه شوندگان عقیده دارند تورم، کمبود درآمد و وضعیت اقتصادی دشوار در خانوار و درگیری بودن والدین در امور کاری، زمان و منبع درآمد کافی برای حضور والدین و کودکان در مکان‌های بازی وجود نخواهد داشت و همین امر موجب شده تا حضور کودکان در اجتماع و فضاهای بازی کمرنگ شده و مسئولین نیز به این امر توجه کافی نشان ندهند. همین امر می‌تواند موجب عدم نظارت کافی مسئولین و بی توجهی به مسائل مربوط به کودکان گردد.

در پژوهش‌ها نمونه‌های پژوهش دلایلی مانند وابستگی زیاد کودکان به خانواده شاغل بودن والدین، وقت نگذاشتن والدین برای فعالیت بدنی کودکان، سیستم تک فرزندی، کم تحرک بودن والدین کودک، از جمله عوامل مؤثر بر توسعه فضای شهری دوست‌دار کودک بود که با تحقیقات بابایی زارچ و صالحی (۲۰۲۰) همسو بود. این پژوهشگران نیز در پژوهش‌های خود عواملی همچون دسترسی نداشتن به امکانات ورزشی در محل، مشکلات رفت و آمد به زمین بازی، بالا بودن هزینه استفاده از امکانات ورزشی، امن نبودن محیط خارج از خانه، و نداشتن وقت را به عنوان موانع موجود بر سر راه حضور فرزندان‌شان در برنامه‌های ورزشی بر شمرده اند. اثرات غیرمستقیم هر متغیر برابر با حال ضرب مسیرهای جداگانه آن متغیر است. به عنوان مثال، اثر غیرمستقیم فعالیتهای ورزشی برابر است با حاصل ضرب ضرایب مسیر فعالیتهای ورزشی بر فضاهای کودک محور و فضاهای کودک محور بر میزان شهر کودک محور و همینطور تأثیر غیرمستقیم مشارکت پذیری با حاصل ضرب مسیر مشارکت پذیری بر فعالیتهای ورزشی و مسیر فعالیتهای ورزشی بر فضاهای کودک محور. تأثیر کلی هر متغیر نیز برابر است با مجموع اثرات مستقیم و غیرمستقیم آن متغیر.

قرائن حاکی از آن است که والدین به خصوص در جوامع توسعه نیافته به دلیل شرایط حاکم بر کشور، شرایط اقتصادی و اجتماعی مثل کمبود درآمدها، کمبود امکانات، کمبود فرهنگ در سوق دادن فرزندان‌شان به ورزش، موفقیت

کمتری داشته‌اند. در بخش دیگری از عوامل مؤثر بر توسعه ورزش و فعالیت بدنی کودکان، موضوع سلامتی در هر دو بُعد جسمی و روحی برای کودکان مطرح شده است که به مواردی مانند لزوم فراگیری مهارت‌های حرکتی، افزایش قوای بدنی کودک، و برخورداری کودک از فیزیک مناسب بدنی، لزوم تقویت مهارت‌های بنیادی کودک، افزایش ترشح هورمون رشد، شیوع اضافه وزن و چاقی، افزایش ناهنجاری‌های اسکلتی، افزایش فقر حرکتی کودکان/ افزایش اعتماد به نفس کودک، دور کردن کودک از افسردگی، رشد توانایی‌های ذهنی کودک، رشد ویژگی‌های شخصیتی، افزایش نشاط در کودکان، تخلیه انرژی کودکان، اشاره دارد که والدین باید از موانع، نیازها و نگرش‌های واقعی فرزندانشان هم از نظر جسمانی و هم از نظر روان شناختی نسبت به ورزش و فعالیت بدنی آگاهی داشته باشند که این قسمت پژوهش با تحقیقات لیستیاری و همکاران (۲۰۲۲) و زیاری و همکاران (۲۰۲۲) هم‌سو بود. عامل دیگری که نمونه‌های پژوهش به آن اشاره کردند، در بحث روابط اجتماعی کودک می‌باشد. چگونگی آشنایی کودکان با محیط بیرون، بهبود روابط اجتماعی کودک، افزایش تعامل با همسالان، افزایش روحیه کار تیمی، یادگیری هنجارهای اجتماعی، از عواملی است که با توسعه ورزش و فعالیت بدنی کودکان حاصل می‌شود و شاید مهم‌ترین مسئله ایجاد ارتباط کودکان و آشنایی با محیط بیرون است که تحت آموزش و قوائد مشخص و یادگیری نظم و آشنایی با جامعه است.

عوامل سیاسی و مدیریتی همچون کم توجهی مدیران به نیازهای کودکان برای فعالیت بدنی، عدم نظارت مداوم مسئولین بر فضاهای بازی کودکان و سواد ورزشی پایین مدیران موجب شده به توسعه این اماکن به صورت بهینه توجه نشود و سیاستگذاری‌های اشتباه نیز در کاهش فضاهای بازی کودکان در سطح شهر تأثیرگذار بوده است. عامل دیگری که نمونه‌های پژوهش به آن اشاره کردند، سرانه فعالیت بدنی و ورزش کودکان ۳ تا ۷ سال، نرخ گذاری بهای ارائه خدمات ورزشی براساس ارزش درک شده، هم‌سو شدن خدمات با نرخ تورم موجود در کشور، میزان توجه خانواده‌ها به هزینه و سرمایه‌گذاری برای هدایت فرزندان خود به سمت ورزش و فعالیت بدنی، هزینه تجهیزات و لوازم ورزشی و دیدگاه مدیران وزارتخانه و مدیران مدارس نسبت به ورزش و فعالیت بدنی کودک، میزان سواد ورزشی مدیران معلمان پیش دبستان و مهد کودک‌ها، تفکر و فلسفه برنامه‌ریزان ورزش کودکان از عوامل علی مهم در توسعه ورزش و فعالیت بدنی کودکان می‌باشد.

در مفهوم «شرایط زمینه‌ای» مؤثر بر توسعه فضای شهری دوست‌دار کودکان می‌توان گفت تحقق راهبردها نیازمند اجرای دقیق و کامل بسترها و شرایط زمینه‌ای است تا پدیده‌ها امکان بروز و ظهور یابند. در این پژوهش دو مقوله عوامل زیرساختی و حمایتی به‌عنوان عوامل زمینه‌ای شناسایی شدند. در واقع می‌توان گفت تا زمانی که زیرساخت‌های مناسب برای ایجاد فضاهای دوست‌دار کودک در شهر بنا نهاده نشود و به اصلاح و ایجاد فضاهای ایمن و مناسب کودک پرداخته نشود و در کنار آن از ایده‌های توسعه شهر دوست‌دار کودک حمایت نگردد، هیچ دست آورد و راهبردی نمی‌تواند مؤثر واقع گردد.

در این پژوهش سه مقوله مدیریت شهری، فعالیت‌های رسانه‌ای و قانون‌گذاری به‌عنوان «عوامل مداخله‌گر» شناسایی شدند. در واقع می‌توان گفت مدیریت شهری در راستای در نظر گرفتن شرایط اقلیمی مناطق و سطح فرهنگ هر منطقه

و تدوین نقشه‌های مناسب با این مناطق می‌تواند در راستای ایجاد شهر دوست‌دار کودک مداخله‌گر مهمی محسوب گردد. همچنین، رسانه‌ها با پرداختن به این موضوع، ساخت برنامه‌هایی برای آشنایی بیشتر مردم با فضاهای دوست‌دار کودک و نشان دادن اهمیت آن می‌توانند موجب جلب نظر سرمایه‌گذاران و خیرین و حامیان کودکان گردند. همچنین، بسیاری از قوانین موجود در این زمینه نارسایی‌هایی دارند که تدوین سند توسعه شهری و وضع قوانین جدید و جامع در این زمینه نیز می‌تواند راهگشا باشد.

در آخرین مرحله از نتایج بدست آمده در مفهوم «پیامدهای مؤثر بر توسعه فضای شهری دوست‌دار کودک»، براساس تحلیل‌ها و نتایج، پیامدهای جسمی و روانی، تربیتی، اجتماعی و محیطی استخراج شد که نشان می‌دهد توجه به فضاهای مختص بازی و ایجاد تحرک در کودکان می‌تواند علاوه بر ایجاد نشاط روحی در وی موجب افزایش تحرک جسمی و کاهش اختلالاتی همچون چاقی مفرط، بدشکلی اسکلتی گردد. در ادامه در راستای یافته‌های بدست آمده پیشنهادات زیر ارائه می‌شود:

۱. از آنجایی که داشتن فعالیت یا توان انجام مستقل کار منجر به کنترل‌ها و ظرفیت‌ها برای اقدام مستقل در زندگی روزمره کودکان می‌شود، محیط ساخته شده می‌تواند از طریق موارد زیر در تجربه کودکان از فعالیت سهیم باشد: فراهم کردن امکانات دسترسی مستقل کودکان به طیف متنوعی از خدمات و فعالیت‌های اجتماعی مناسب کودکان در تمامی سنین، توانایی‌ها و پیشینه فرهنگی.
۲. به مسئولین و متولیان برنامه‌ریزی شهری پیشنهاد می‌شود که تعداد خانه‌های اسباب بازی، خانه مشق، پارک موضوعی، مراکز حمایت از کودکان کار و خیابان و دیگر مراکز مرتبط با کودکان را در شهر و علی‌الخصوص در مناطق محروم افزایش بخشند.
۳. پیشنهاد می‌شود مسئولین به محیط‌های فیزیکی که به نیازهای خاص و مسائل بچه‌ها پاسخ می‌دهد، توجه ویژه داشته باشند، مانند نواحی عبور ایمن در راه مدرسه، مکان‌های بازی ایمن و واحدهای بهداشتی مناسب کودکان.

مشارکت نویسندگان

تمام نویسندگان به نسبت سهم برابر در این پژوهش مشارکت داشته‌اند.

تأیید اخلاقی

رضایت کتبی آگاهانه از افراد برای انتشار اطلاعات ناشناس آنها در این مقاله اخذ شده است.

تعارض منافع

هیچ‌گونه تعارض منافع توسط نویسندگان بیان نشده است.

References

- Abhari, N., Shamseddini, A., & Ezzat Panah, B. (2021). Evaluation of child-friendly city indicators and their relation to children's access to essential land uses (Case study: Jahrom City). *Urban Planning Geography Research*, 9(3), 835-856. <https://doi.org/10.22059/jurbangeo.2021.320202.1472>
- Adams, S., Savahl, S., Florence, M., & Jackson, K. (2019). Considering the natural environment in the creation of child-friendly cities: Implications for children's subjective well-being. *Child Indicators Research*, 12(2), 545-567.
- Agong, S., & Hariri, A. H. (2016). Urban sustainable development with emphasis on the empowerment of informal settlements in urban areas. *The case of yazd , iran. Journal of Geography*, 6(1), 83-97.
- Ali, M., & Aliah, S. E. (2020). *Identification of child-friendly integrated public spaces in Makassar City (Case Study: Losari Beach)* IOP Conference Series: Materials Science and Engineering, 875(1), 012015.
- Asefi, M., & Amozadeh, K. (2019). *Genetic Psychology (Psychological Transformation from Birth to Aging)* (3 ed.). Samt Publications. Tehran. [In Persian]
- Azmati, H. R., Mahdinejad, J., & Jam, F. (2016). *Environmental security of children's playgrounds in the framework of child-friendly city (Case study: Basafa Park, District 5, Tehran)* The 3rd International Conference on New Research Achievements in Civil Engineering, Architecture, and Urban Management, Tehran. [In Persian]
- Baderam, S., & Bordbar, M. (2020). *Components of enhancing urban spaces with an emphasis on child-friendly cities (Case study: Shiraz Jungle Park, Kouy Zahra neighborhood)* International Conference on Civil Engineering, Architecture, Development, and Urban Infrastructure Renewal in Iran, Tehran.
- Carroll, P., Witten, K., Kearns, R., & Donovan, P. (2015). Kids in the city: Children's use and experiences of urban neighborhoods in Auckland, New Zealand. *Journal of Urban Design*, 20(4), 417-436.
- Chan, P. (2021). Child-friendly urban development: Smile village community development initiative in Phnom Penh. *World*, 2(4), 505-520.
- Chen, C., Yuan, Z., & Zhu, H. (2020). Playing, parenting, and family leisure in parks: Exploring emotional geographies of families in Guangzhou Children's Park, China. *Children's Geographies*, 18(4), 463-476.
- Drianda, R. P., & Kesuma, M. (2020). Is Jakarta a child-friendly city? IOP Conference Series. *Earth and Environmental Science*, 592(1), 012026.
- Eshnaider, M. J. (2015). Multi-sector policy action to create activity-friendly environments for children: a multiple case study. *Journal of Health*(101), 11- 19. [In Persian]
- Ghasemnejad, M. P. (2009). *Let me play as much as I can*. Institute for the Intellectual Development of Children and Young Adults.
- Gill, T. (2019). Widening the bandwidth of child-friendly urban planning in cities. *Cities & Health*, 3(1-2), 59-67.
- Komar, J. M., & Ersha, A. (2022). Beliefs about children and the psychosocial implications of infertility on individuals seeking assisted fertilization in Ghana. *Reproductive Biomedicine & Society Online*, 12, 88-95.
- Liestyasari, S. I., Karsidi, R., & Asrowi, A. R. (2022). *Student's Perception of Child-Friendly School Program in Surakarta During the Pandemic Covid-19* Conference: 5th International Conference on Current Issues in Education (ICCIE 2021). <https://doi.org/10.2991/assehr.k.220129.010>
- Moayyedfar, S., & Safaie, F. (2019). Planning a child-friendly city to enhance adolescent participation (Case study: Abadeh City). *Geographical Explorations of Desert Areas*, 7(2), 247-278. [In Persian]
- Nam, H., & Nam, S. I. (2018). Child-friendly city policies in the Republic of Korea. *Children and Youth Services Review*, 94, 545-556.

- Nan, F. (2020). Policy innovation on building child-friendly cities in China: Evidence from four Chinese cities. *Children and Youth Services Review*, 118, 105491.
- Nehibi, S., Amini, E., & Khaksar, M. (2014). *The role of children's play spaces in achieving a child-friendly city with the goal of sustainable urban development* National Conference on Urban Planning, Urban Management, and Sustainable Development. [In Persian]
- Pourshahabi, V., Pourkiani, M., Roodi, M. Z., & Sheikhi, A. (2018). Prioritizing the Sustainable Development Components to improve the level of Development with Analytical Hierarchy Process (Case Study: Sistan and Baluchestan province of Iran) Expand this title to reflect content and context. *Journal of Economic Cooperation & Development*, 39(4), 103-125. <https://www.proquest.com/openview/052f3929696b769819e40704093884f6/1?pq-origsite=gscholar&cbl=1096395>
- Rahimi, E., & Sharokeyan, M. (2019). Child friendly cities. Good governance in the best interests of the child. *Journal of Environment & Urbanization*, 14(2), 45-58. [In Persian]
- Saberi, H., Tahmasebi Zadeh, F., & Shahir, E. (2017). *Child-friendly urban spaces: Perspectives and indicators* The 5th National Conference on Architecture, Conservation, Urban Planning, and Sustainable Environment. [In Persian]
- Saeed Abadi, M. R. (2012). Violence. *Payam UNESCO Journal*, 40(407), 35. [In Persian]
- Taefinasrabadi, H., Mansori, N., & Vahidi, J. (2021). Pathways of participation: Openings, opportunities and obligations: A new model for enhancing children's participation in decision-making, in line with Article 12.1 of the United Nations Convention on the Rights of the Child. *Children and Society*, 15(2), 107-117. [In Persian]
- Tahmasebi Zadeh, F. (2017). *Child-friendly urban spaces: Perspectives and indicators* The 5th National Conference on Architecture, Conservation, Urban Planning, and Sustainable Environment. [In Persian]
- Teymouri, I., Asghari Zamani, A., Roustaei, S., & Koushesh Vatan, M. (2019). Achieving sustainable development through the concept of a child-friendly city. *Economic Sociology and Development*, 8(1), 79-102. [In Persian]
- Wood, J., Bornat, D., & Biquelet-Lock, A. (2019). *Child-friendly planning in the UK: A review*. Royal Town Planning Institute. London.
- Yarcheski, P., & Mahon, B. (2022). Towards a European child friendly cities initiative, unpublished conceptual paper developed for workshop at the unicef innocent research center, PP. 7-8.
- Zeyari, S., & Fani, Z. (2022). The Impact of Inner City Travel on Creating a Child-Friendly Environment (Case Study: Zanjan City). *Human Geography Research*, 50(2), 408-395. [In Persian]
- Zolina, K., & Soliman, L. (2020). Building a child friendly community, children,s research workshops, pilot study report, city of greaterb Bendigo.